

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 371/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., D., zastúpeného advokátkou JUDr. J. F., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupmi Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb/58/2009 a Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Cob/36/2010 a jeho rozsudkom z 26. mája 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júla 2010 doručená sťažnosť J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupmi Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb/58/2009 a Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom

pod sp. zn. 13 Cob/36/2010 a jeho rozsudkom z 26. mája 2010. Sťažnosť sťažovateľa bola na základe výzvy ústavného súdu doplnená podaním doručeným 9. augusta 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou z 11. júna 2009 domáhal od žalovaného zaplataenia peňažnej sumy s prísl. z titulu uzatvorenej zmluvy o dielo a jej dodatku.

Okresný súd rozsudkom z 26. novembra 2009 žalobu sťažovateľa zamietol na základe vykonaných dôkazov (vypočutím účastníkov konania a svedkov).

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol napadnutým rozsudkom krajský súd tak, že potvrdil rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne.

Podľa názoru sťažovateľa sú *«oba cit. rozsudky všeobecných súdov (prvej i druhej inštancie) výsledkom nepochopenia (resp. „nechuti“ pochopiť) reálnu situácie a ignorujú skutočnú (prítom zákonom jedine prípustnú!) vôľu oboch zmluvných strán»*.

Sťažovateľ k tomu uvádza: *«Je faktom, že po uzatvorení jednej obchodnej zmluvy medzi J. Š. (ako živnostníkom - zhotoviteľom stavebného diela) - máme na mysli ZoD č... z 31. 07. 2006 - bola uzatvorená ďalšia ZoD - č... z 01. 08. 2006. Išlo však o jednoznačne zakrytý a platným právom priamo zakázaný úkon. Ani jedna zo zmluvných strán, ba dokonca ani súdy oboch stupňov nepochybovali, že sa týmto „spôsobom“ malo S... „honorovať“ za to, že sa k „práci“ dostal práve živnostník J. Š.*

Povedzme si, teda čo mali po zhotovení diela (rekonštrukčných prác na obytnom dome v majetku S.) urobiť p. J. Š. a čo malo urobiť uvedené S..

a) J. Š. mal „zatraktívniť“ svoju ponuku prác pre S. a teda pracovať nad vecný rozsah ZoD č... z 31. 07.2006. Už sám tento fakt je protiprávnosťou !

b) Vecný rozsah tohto „benefitti“ je nebulózny... S. neurčilo, ako práce má živnostník J. Š. vykonať, nebol k nim nikdy vyhotovený žiadny súpis ani rozpočet. J. Š. žiadne práce v rozsahu 219 tis. Sk (podľa cit. ZoD z 01. 08. 2006) pre S. nevykonával a nefakturoval. S.

žiadne práce v rozsahu 219 tis. Sk (podľa cit. ZoD z 01. 08. 2006) od J. Š. nedostalo, nikdy netrvalo na ich realizovaní a nikdy za ne nezaplatilo.

c) Termín „plnenia“ bol definovaný - našťastie obomi zmluvnými stranami ignorovaný ...

d) Ako správne konštatoval KS v Žiline - dohoda o cene „druhého diela“ by bola jasne protiprávnym ujednaním. Vnímať ale „druhé dielo“ ako „províziu“ pre objednávateľa má črty kriminálnej machinácie a preto cit. ZoD č... z 01. 08. 2006 v žiadnom prípade nemôže byť súladná s platným právom (§ 37 a § 39 Občianskeho zákonníka, aplikovaný na daný prípad v spojení s § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka).

e) J. Š. mal fakturovať S. cenu „druhého diela“ v rozsahu 219.114,- Sk (aj s DPH) a samozrejme túto DPH pri najbližšom zúčtovanom období odvieť štátu. To neurobil...

f) S. malo fakturovať p. J. Š. „úplatok - neoprávnene poskytnutú výhodu“ v rozsahu 219.113,- Sk (v tom samozrejme aj DPH) a potom by si malo dokonca právo zúčtovať so štátom tento fingovaný daňový výdavok ! S. - našťastie pre seba - to neurobilo ...

Situácia, ktorá vznikla po konečnom rozhodnutí KS v Žiline je z hľadiska platného práva a poriadku v právne kultivovanom štátne absolútne neudržateľná. Ak by sa podobné rozhodovanie stalo súčasťou konštantnej slovenskej judikatúry, podlomilo by sa v masívnom rozsahu spoločnosťou a štátom forsírované úsilie o odstránenie korupcie, klientelizmu a „šedej ekonomiky“.»

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti cituje čl. 46 ods. 1 ústavy a judikatúru ústavného súdu k tomuto článku a podľa jeho „skutkovej a právnej konkretizácie“ tvrdí, že sa dá „vyvodiť záver o priamej spojitosti tvrdeného porušenia práv sťažovateľa p. J. Š. s ústavnosťou“.

Podľa neho medzi postupom všeobecných súdov a základnými právami sťažovateľa existuje príčinná súvislosť, keďže ignorovali dôkazy a viedli nezákonný proces, čím porušili práva sťažovateľa „garantované čl. 48 a čl. 127 Ústavy...“.

Na základe uvedeného sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že:

„1. Okresný súd v Dolnom Kubíne v konaní vedenom pod sp. zn.: 8 Cb 58/2009 porušil právo J. Š., aby sa jeho vec prerokovala v spravodlivom procese, zaručené čl. 127 v spojení s čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Krajský súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn.: 13 Cob 36/2010 porušil právo J. Š., aby sa jeho vec prerokovala v spravodlivom procese, zaručené čl. 127 v spojení s čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn.: 13 Cob 36/2010 zo dňa 26. 05. 2010 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

4. Krajskému súdu v Žiline prikazuje sa konať bez zbytočných prietahov.

5. Okresný súd v Dolnom Kubíne a Krajský súd v Žiline sú povinné spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi J. Š... trovy konania...“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj

návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02).

Namietané porušenie základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha právomoc ústavnému súdu zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99).

Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd občana je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

1. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovateľ predmetnou sťažnosťou napadol aj postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb/58/2009, ktorý bol skončený vydaním rozsudku o zamietnutí jeho žaloby. Vzhľadom na princíp subsidiarity,

ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmavať napadnutý rozsudok okresného súdu, keďže proti nemu bol prípustný riadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ využil, t. j. o odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhodoval krajský súd ako súd odvolací rozsudkom sp. zn. 13 Cob/36/2010 z 26. mája 2010.

Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne III. ÚS 95/07, III. ÚS 308/2010).

2. Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie označeného základného práva podľa čl. 46 ústavy (v petite ho nešpecifikoval) rozsudkom krajského súdu sp. zn. 13 Cob/36/2010 z 26. mája 2010, je zjavne neopodstatnená. Takisto ako jeho požiadavka formulovaná v bode 4 petitu, ktorou žiada, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prierahov, je na prvý pohľad zjavne neopodstatnená, pretože konanie bolo už právoplatne skončené a namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je vôbec odôvodnené.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Sťažovateľ (vychádzajúc z odôvodnenia sťažnosti) vidí porušenie svojho základného práva „na spravodlivý (zákonný) proces rozhodnutie veci“ podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spôsobe, akým sa menované všeobecné súdy vysporiadali s vykonanými dôkazmi v rámci ich hodnotenia a následného vyvedenia zodpovedajúcich skutkových a právnych záverov v ich meritórnom konečnom rozhodnutí. Rozhodnutie krajského súdu považuje za nepreskúmateľné, pretože nie je riadne odôvodnené a vychádza z nesprávne zisteného skutkového stavu veci. Preto podal proti rozhodnutiam všeobecných súdov podnet na podanie mimoriadneho dovolania 6. júla 2010 na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Článok 46 ods. 1 ústavy zahŕňa „právo na súd“, to znamená právo začať konanie na súde v „občianskoprávných veciach“ ako jeden z jeho aspektov. K nemu prístupujú záruky, pokiaľ ide o organizáciu, zloženie súdu a vedenie procesu. Kvalita procesu zahrnutá v práve na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy je zabezpečená zárukami procesného a inštitucionálneho charakteru.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (napr. I. ÚS 225/03, II. ÚS 75/08).

Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce.

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

Ústavný súd na základe preskúmania napadnutého rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že závery, o ktoré oprel svoje rozhodnutie sp. zn. 13 Cob/36/2010 z 26. mája 2010, sú z ústavného hľadiska plne akceptovateľné a udržateľné.

Predmetné rozhodnutie krajského súdu je jasne odôvodnené, pričom ústavný súd nezistil, že by právne závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Z ústavnoprávneho hľadiska však niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú jasne a zrozumiteľne odôvodnené a majú oporu v dokazovaní vykonanom najmä prvostupňovým súdom, s dôkazmi ktorého sa krajský súd stotožnil. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi odôvodnením rozhodnutia krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Pretože ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že účinky výkonu právomoci krajského súdu v danom prípade sú zlúčiteľné so sťažovateľom označeným právom, sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd už nepovažoval za potrebné zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2010